

~~לשיבה כ"ד~~

של ועדת החוקה, חוק ומשפט

יום ב', טו' בחשוון תש"י 7.11.49

רכ.

הישיבה נפתחה ב- 09.15

נוכחו:
נ. ניר - היו"ר
ח. בן-אשר
ס. בן-עמי
י. בר-יהודה
י. בדר
ד. בר-רב-האי
י. הררי
ע. ז' בוטינסקי
י. לם
י. קליבנוב
י. קוסוי
ח. רובין
א. תבורי

י. שפירא - היועץ המשפטי
ח. וילקפלד - משרד המשפטים.

על סדר היום: חוק תפיסת נכסים.

ד.כ.

היו"ר נ. ניר: אני פותח את הישיבה. אנו נמשיך בדיון על חוק

תפיסת נכסים אשר חזר אלינו מועדת המסנה.

עברנו כבר על סעיפים 1 ו-2. בסעיף 33 התעוררה השאלה אם צריכה להיות רשות מוסמכת משוכנעת או לא. התוכחו על זה ארוכות והחלטנו להעביר את ההצבעה לישיבת היום. אסביר בקצור את שתי הדעות שהתעוררו בישיבה שעברה.

סעיף זה קשור עם סעיף 18. שם כתוב שועדת

הערעור צריכה להיות משוכנעת שהצד דרוש לכל תכלית. יש פקיד ראשון, ועדה

ובית דין גבוה לצדק. ברור סאליו שאם איזה ענין עבר ועדת ערעור, והיא

מוכרחה להיות משוכנעת, בית הדין כבר אינו יכול להכנס לפרטים. השאלה הבלתי ברורה היא אם אפשרי ללכת לבית דין גבוה לצדק סכלי ללכת לועדת ערעורים. אם אפשר לעשות זאת, ברור שאם לא תהיה המלה "משוכנעת", לא יוכל בית דין גבוה לצדק להכנס לעצם הענין, ואם תהיה המלה הנ"ל לא יוכל בית הדין לעשות זאת.

ח. וילקנפלד: הציעו להשאיר בסעיף 33 את המלה "משוכנעת",

אבל כדי שלא יהיה חשש שהשכנוע ישפיע על

שכנוע ועדת הערעור, הציעו לכתוב בסעיף 18 שהשכנוע באינסטנציה ראשונה אינו משפיע על השכנוע באינסטנציה שניה, אלא הם צריכים להשתכנע מחדש.

ה צ ב ע ה

היו"ר נ. ניר:

בעד הכנסת המלים "היא משוכנעת ש" לסעיף 33 - 4
נגד - 4

אנו מביאים זאת לכנסת. אצבע אצבע.

בעד דעה אחת ידבר היו"ר ובעד השניה י. לם.

י. בדר: מכיון שדעתי והצעתי שונות במקצת מדעתו של

רובין, אני רוצה לשמור לי את הזכות להביע

במליאת הכנסת את דעתי ולהציע הצעה שונה.

י. בדר שומר לעצמו זכות הסתיגות.

הי"ר נ. ניר:

השנן השני בסעיף 3ב' הוא: הי"ש כתוב: "קיום אספקה ושירותים צבוריים חיוניים" ואנו כתבנו: "קיום אספקה חיונית או שירותים צבוריים חיוניים".
י. בדר שומר לעצמו זכות הסתיגות בענין ההגדרה של חיילים משוחררים.

ועדת המסנה מעבירה למליאת הועדה את שאלת ההגדרה של חיילים משוחררים ונכי מלחמה כי לא החליטה בענין זה. אני מבקש את החברים להחליט. הגדרת המושג "חייל משוחרר" ישנה בחוק החיילים המשוחררים (החזרה לעבודה) ובחוק הגנת החייל (דירה). הגדרת המושג "נכה" נמצאת בחוק הנכים (תגמולים ושקום). עלינו להחליט איזה משתי ההגדרות הראשונות נכניס בחוק זה.

ח. וילקנפלד:

ב"חוק החיילים המשוחררים (החזרה לעבודה)" ישנה הגדרה גם לחייל משוחרר וגם לנכה מלחמה, ב"חוק הגנת החייל (דירה)" יש הגדרה של המושג "חייל". לעומת זה בחוק הנכים ישנה שוב הגדרה של חייל משוחרר ושל נכה. הועדה יכולה להשתמש באחת ההגדרות הקודמות, אבל כמובן אין מניעה שתקבעו הגדרה חדשה.
אני רוצה להעלות מחשבה לשקול דעת הועדה. אולי אפשר פה לותר בכלל על הגדרות. בחוקים הקודמים העניקו לחיילים ולנכים זכויות מיוחדות, והיה הכרח בהגדרה משפטית ברורה ומדוייקת כדי שאפשר יהיה לקבוע לגבי כל איש ואיש אם הוא נכנס לקטגוריה מסויימת. לעומת זאת כאן אנו עוסקים בסעיף שאינו מעניק לחייל או לנכה כבוד, זכות/ מיוחדת, אלא זוהי רק סטרה שלשמה אפשר להשתמש בסמכות כדי לתת צו דיור או תפיסה. כמו שלא הגדרנו בדיוק את המושג "עולה", אולי אפשר להשאיר את המלים: "שיקום חיילים משוחררים או נכי מלחמה" מבלי להגדיר את המונחים הגדרה מדוייקת.

י. לם:

אני חושב שהצעת וילקנפלד הגיונית מאד ואפשר לקבלה.

היות והחוק אינו מקנה זכויות, אין צורך בהגדרות. אני מסכים שנמסור לוועדת הערעורים את הסמכות להחליט בכל מקרה אם תפקיד עשה כשורה שהחרים את הדירה, ואל נקשור את ידי ועדת הערעורים בהגדרות אשר יכולות לפגוע בפרט זה או אחר אשר אנו צריכים להגן עליו.

היו"ר נ. ניר: הוחלט למחוק את כל ההגדרה מתוך הסעיף. ועדת המשנה בלי הסתייגויות החליטה להוציא מסעיף 3 את המלים: "קיום שלטון תקין במדינה". סעיף-קטן ג' הוא סכני גרידא.

ח. וילקנפלד: לדעתי אפשר לוותר לחלוטין על סעיף-קטן ג' ולכתוב בסעיף-קטן ב' את שני סוגי הצווים שיש לנו: תפיסת מקרקעים ודיוור.

ה ה צ ע ה נ ת ק ב ל ה.

היו"ר נ. ניר: אנו עוברים לפרק שני - תפיסת מקרקעים. בסעיף 4 ב' היה ויכוח וישנן שתי דעות לוועדת המשנה בנוגע לסיפא. דעה אחת אומרת למחוק את המלים: "לאיש זולת הרשות המוסמכת... ולנצלם", והדעה השניה אומרת להשאירם.

ח. רובין: אני מציע להוציא את המלים האלה. הן מיותרות לדעתי, כי המושג "תפיסה" יכול לכלול בעצמו טראש את המושג של אקסקלוסיביות של השימוש. לדעתי הרשות המוסמכת אשר רשאית להוציא צו מסויים, יכולה לכתוב בכל צו שה^התנאים. אם נשאיר את המלים תהיה לזה רק משמעות אחת, כאילו אנו מטילים חובה על הרשות המוסמכת לאסור את השימוש המשותף של עוד מישהו במקרקעים האלה. מכיון שאני מניח שלא לכך התכוונו, אני מציע שהמשפט ייגמר במלים: "ניתן הצו".

ח. וילקנפלד:

דעתו של רובין אינה נכונה. כתוב כאן שהרשות המוסמכת יכולה להשתמש בנכסים בעצמה או על-ידי אחרים, או על-ידי מישהו שהורשה על-ידה לכך, כלומר כל מי שהרשות המוסמכת מרשה לו להישאר ולהשתמש בנכסים, יוכל לעשות זאת. אני רוצה להראות לכם שכל הבעייה העומדת לפנינו כאן היא רק בעיית ניסוח ולא בעיית תוכן. בחוק הקיים הדין באותו ענין, יש הוראה דומה מאד למה שכתוב כאן, הן מהצד החיובי והן מהצד השלילי. אם נבוא עכשיו לחוקק חוק באותו ענין ונכתוב בק את החיובי, יפתח דבר זה פתח לומר שהמחוקק התכוון לשנות משהו בחוק. החוק הזה הוא מבחינה חוקית פגיעה בזכות הקניין. אנו באים ונותנים אפשרות על-ידי צו לשלול מאדם באופן זמני את הזכות להשתמש בנכסיו. כל חוק מכין זה צריך להיות ברור לחלוטין כדי שנוכל לעשות זאת. אם נותנים רק הגדרה חיובית, אין זה מספיק כדי לשלול מבעל הרשום את זכות השימוש הטבעית שיש לו, אלא אנו צריכים להשתמש במלים מפורשות. אם הדעה המוסמכת היא שרוצים להעניק לרשות המוסמכת זכות אקסקלוסיבית, אני מבקש מהועדה לקבל בנקודה זו את דעת היועצים המשפטיים הסבורים שכדי להנטיח את הדבר צריך לומר גם את החיובי וגם את השלילי.

ח. בן-אשר:

האם יספק את משרד המשפטים אם נוסיף את המלים
"מסורה ^{לרשות} המוסמכת בלבד".

ד. בר-רב-האי:

אני מצטרף לדעה שצריך להיות כתוב: "בעצמה או על-ידי אחרים", ואז הכוונה טובנת.

ה. יור' נ. ביר:

הוחלט לכתוב בשורה השניה: "סקרקעים שניתן עליהם צו תפיסת סרקקעים... זכאית היא והיא בלבד

להשתמש בהם ולנצלם".

י. הררי:

אפי מציע להוציא את המלה "לנצלם".

י. בר-יהודה:

אני חושב שהררי צודק בהצעתו. אם כבר תישאר המלה

"ולנצלם", אני מציע להוסיף משהו אשר יאמר ברור שהניצול לא יוכל להיות בשביל רווחים.

היו"ר נ. ניר: נצביע את הצעתו של בר-יהודה. מי בעד הוספת

המלים: "לנצלם לצרכי עצמה"? - סיעוט.

ה ת י ק ו ן נ פ ל .

בר-יהודה שומר לעצמו זכות הסתייגות.

בסעיף-קטן ג' היו חילוקי דעות אם לכתוב: "מעכבת

את ביצועו" או "אינה מעכבת את ביצועו".

ח. רובין: בוועדת המשנה שמרתי את הזכות להגן על מחיקת

המלה "אינה" ולכתוב: "מסירת הצו מעכבת את

ביצועו". טענת המציעים יכולה להיות שאדם מתחמק מהמסירה ועל-ידי כך מתעכב

הביצוע. אבל אם חברי הועדה יראוהא את סעיף 21, יתברר להם שישנן כמה דרכי

מסירת הצו: א) מסירה לידיים. ב) דואר רשום, ג) הדבקה הצו בבית. אני חושב

שיש גם האפשרות של פרסום הצו ברשומות ומתי הוא נחשב למסור. מה יכול

להיות הנזק של אי-מסירת הצו? זה יכול להיות רק עיכוב, כשבאמת אי-אפשר למצוא

את האיש או כשאי-אפשר להדביק את הצו בבית, עיכוב של כמה שעות במסירת הצו

בדואר רשום וכדומה. אין כאן סכנה ממשיכה. לכן אני מציע את תוסח: "הצו ייכנס

לתקפו וכו'... על-ידי הכללים שנקבעו בסעיף 21".

אותה הערה לגבי צו מסירת מקרקעים, דינה גם לגבי

צו דיוור. בסעיף 7' חוזרת הבעיה, וכל הערותי נוגעות גם לסעיף 7.

א. י. לם:

אנו קבענו אגאא כללים איך למסור את הצו, אבל

ודאי יהיו מקרים דחופים שהממשלה תצטרך להוציא

לפועל את הצו תיכף ומיד, למשל בזמן מלחמה. הכוונה כאן היא רק למקרים דחופים

אלה, ואז-אפשר לעכב את הביצוע במקרה שהוא דחוף מאד.

רכ/אפ.

ח. וילסנפלד:

אני רוצה להודיע לכם שבועדת המשנה הוחלט על שינוי לגבי הדבקת הצו על הדלת. בסעיף 21 נאמר שזוהי רק מסירה לכאורה, עד שלא הוכח כי הצו לא הגיע לידיעת האיש. אם הוכח שהדבקה אינה נחשבת למסירה.

י. הררי:

לדעתי יש צורך לכתוב סעיף אשר יאמר כי הצו מעכב את התפיסה עד שיוודעו לצד השני. אותו דבר שייך לסעיף 7'כ' ביחס לדירות.

ס. בן-עמי:

אני מציע שייכתב כי בדרך כלל אין לבצע אלא לאחר המסירה, אבל במקרים יוצאים מן הכלל תודיע הרשות המבצעת שהענין דחוף.

נתקבלה הצעת בן-עמי: "צו תפיסת מקרקעים יימסר לבעל המקרקעים ולסחזיק בהם. אין לבצע את הצו לפני אצאצא מסירתו, אלא אם הרשות המוסמכת הודתה במפורש בצו שאי-מסירתו לא תעכב את ביצועו עכב דחיפותו".

היור' נ. ניר:

אנו עוברים לסעיף 5 - פקודת הפיצויים. התלבטנו מאד בענין פקודת הפיצויים 1940 והחלטנו שאיננו יכולים לשנות עכשיו את הפקודה, אבל סמליזים שמשרד המשפטים ידאג בשורה ראשונה לשנות את החוק הזה. בסעיף 6 שינינו את הזמן מחמש שנים לשלש שנים.

י. הררי שומר לעצמו זכות הסתייגות בסעיף 6'כ'.

היור' נ. ניר:

בסעיף 7'ג' הכנסנו תיקון והוא ייקרא: "רשות מוסמכת לא תתן צו דיור על בית וכו'". אלא אם ניתן לאותו אדם דיור אלטרנטיבי". הוספנו את התיקון הזה כדי שלא יוציאו אדם החוצה בלי לתת לו מקום מגורים.

ע. ז'בוטינסקי

אני מציע להוסיף את המלה „סתאים“ לאחר המלה
„אלטרנטיבי“.

ההצעה נדחתה.

ע. ז'בוטינסקי שומר לעצמו זכות הסתייגות.

י. לם:

אני מציע לכתוב: „אם יש לאדם או ניתן לו“.

התיקון נתקבל.

היור' נ. זיר:

החלטנו לאחד את הסעיפים 6 ו-13 הקודמים ולעשות
פרק מיוחד - הסתלקויות. בסעיף 9 אין שינויים

והסתייגויות.

בסעיף 9(ב') הוחלט לכתוב: „סעיף-קטן שלישי של
אותה פקודה לא יחול“.

י. הררי:

סעיף עשירי בא לקבוע דירה שאינה עסק ואינה
בית-מגורים. אני מציע להוסיף, במקרה שהפקיעו
דירה ומשתמשים בה לעסק או ההיפך, יסודר שכר דירה לפי אותו כלל.

י. בכ-יהודה:

ברצוני לשאול את היועצים המשפטיים מה זאת אומרת
לא בית ולא עסק.

אני מציע שיהיה כתוב: „ניתן צו דיור שלא חלה

עליו פקודה זו ולא פקודה זו“.

ח. וילקנפלד:

דבר זה אינו אפשרי היות והמונחים של דירה ובית-
עסק, או בית שאינו דירה או בית עסק חוזרים כמה

וכמה פעמים, ואינם מיועדים רק לחוק הזה. ההגדרות מכסות את כל הקטגוריות.

בחוק הדירה ישנה הגדרה מה זו דירה. הגדרת בית-עסק היא שלילית כי כתוב שזהו

כל דבר שאינו דירה.

י. הררי:
אם נתנו צו לדיור על עסק, לא יוכלו לנהוג לפי פקודת הדיירים ולא לפי פקודת העסקים. על כן אני מציע לכלול אותם באחת משתי האפשרויות.

היו"ר נ. ניר:
בסעיף 11 הכנסנו שינוי: „החזרתה של כל תמורה ששילם לפי החוזה“.

ח. רובין:
אני מתנגד אאאא לתיקון זה, ומציע: „החזרת כל תמורה ששילם כדי לרכוש לעצמו זכויות על הדירה“.

ד. בר-רב-האי:
אני מציע: „החזרה של כל תמורה ששילם למשכיר“.

היו"ר נ. ניר:
אני מציע לכתוב: „כל חוזה בכתב ובעל-פה“.

י. לם:
אני מציע להשאיר את הסעיף כמו שהוא.

ד. בר-רב-האי:
סעיף זה מורכב משני חלקים. חלק אחד בא להגן על הרשות המוסמכת נגד כל מיני התערבויות, והחלק השני רוצה למנוע נזקים נוספים לאדם אשר נפגע. פה כתוב שהוא יהיה רשאי לתבוע כדרך שתובעים חוב אזרחי רגיל. זה לדעתי מספיק בהחלט

הוחלט לכתוב: „כל תמורה שהיא ששילם לבעל הבית או למחזיק או לזכותם“.

היו"ר נ. ניר:
בסעיף 12 אין הסתייגויות. בסעיף 13 הכנסנו

תיקון שפרק זה לא יחול על בתים שבנייתם

נסתיימה אחרי 31 במרץ 1948.

ח. רובין:
אני מציע שהתאריך יהיה יום כניסת החוק לתקפו.

ד. בר-רב-האי:
התאריך סגן על האדם שהחל לבנות לפני שיצא החוק

הזה.

צריכה להיות תקופת זמן הגיונית מהתחלת הבנין עד השלמתו, ובתנאים של ארצנו זה בערך שנא. אם החוק הזה נכנס לתקפו בדצמבר, יש לדעתי לקחת שנה לפני זה ולומר שהחוק לא יחול על הבנינים שהתחילו לבנות אותם בתקופה הזאת.

י. שפירא: התאריך הזה בא לאשר את ההבטחות שנימנו על-ידי הממשלה מזמן לזמן לאנשים אשר באו לשאול בנוגע לבנין. אין כוונת הממשלה להחרים בנינים חדשים, ודבר זה נאמר מאז הקמת המדינה. התאריך בא בקשר עם שנת הכספים המתחילה באפריל וזה קשור עם שחרור סמס-רכוש, אמורטיזציה וכדומה. זה קשור עם הפרק הכולל של עידוד השקעות ובנייה.

נדחתה הצעת ח. רובין לכתוב: „סיום כניסת החוק הזה לתקפו“.
ח. רובין שומר לעצמו זכות הסתייגות.

ח. בן-אשר: אני מציע את יום תקומת המדינה.

ההצעה נתקבלה. הוחלט לכתוב: „סיום ה' באייר תש"ח
(14.5.1948)“.

י. הררי שומר לעצמו זכות הסתייגות בסעיף 13ב'.

אאאאא

היו"ר נ. ניר: החברים מבקשים לבפסיק כעת את השיבה. ברצוני לקבוע ישיבה נוספת לענין זה, ואוד ישיבה לשאלת החוקה. מכיון שכמה מחברי סיעת מפא"י בקשר לדחות את הדיון בחוקה לשבוע הבא, נעשה זאת.

ח. רובין: מקובל שבקשות מפלגה מסוג זה מתקבלות, אבל אני זוכר שזו^{אינני} הפעם הראשונה שדוקא בסעיף זה ישנן בקשות לדחייה. לא ייתכן שמדי פעם בפעם נשמע מחדש בקשות לדחות את הנושא שצריך להיות עיקר עבודת הכנסת. אני תובע לבסור את הדיון, ואם אין רצון כזה, להביא את השאלה לכנסת.

ועדת חוקה וחוק ומשפט.
7.11.1949

- 11 -

רכ/אפ.

הינ'ר ב. גינר:

ביום רביעי זה נקיים ישיבה כרי לגמור את
הדיון בחוק תפיסת-נכסים. הישיבה כיום שני
הבא תהיה מוקדשת לשאלת החוקה. אם לא נוכל לגמור בישיבה הבאה את החוק הזה,
נמשיך בו בשבוע הבא.

הישיבה ננעלה בשעה 11.45.
